

Autor: Israel Molinero – Aprèn Serveis Ambientals

Objectius

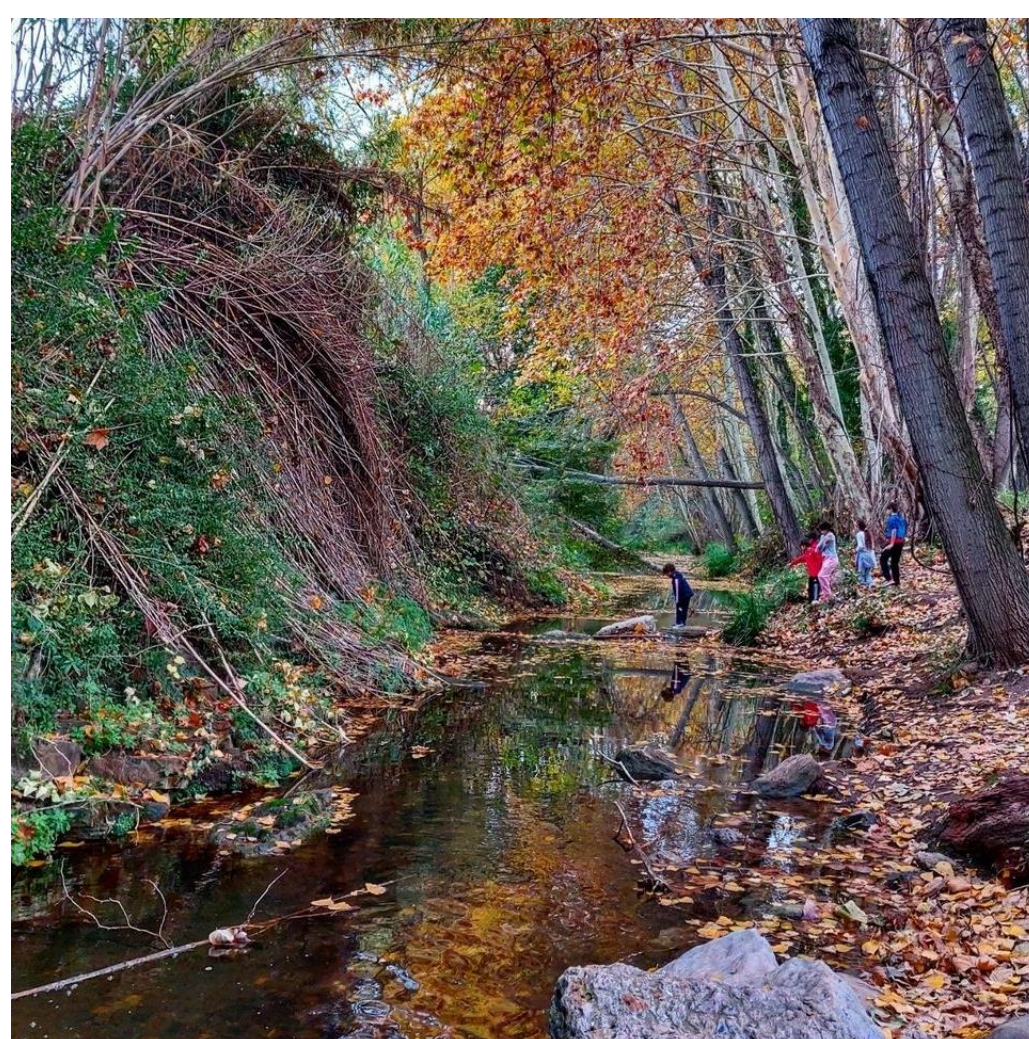
Des de l'inici el programa va néixer amb uns objectius ambiciosos plenament vigents:

- Connectar els alumnes de primària i secundària amb els seus rius
- Conscienciar de la importància del tractament de les aigües residuals
- Valorar la importància de preservar la biodiversitat dels ecosistemes fluvials
- Descobrir la utilitat dels bioindicadors per valorar l'estat ecològic dels rius
- Utilitzar el valor terapèutic emocional dels espais fluvials
- Promoure la reducció del consum d'aigua

Contextualització

Descobreix el riu és un programa d'EA amb més de 25 anys que va néixer amb la voluntat de crear un vincle emocional entre els alumnes i els seus rius, mostrant la recuperació de les conques del Besòs i la Tordera i el paper de les EDAR en aquest procés.

Es tracta d'un programa gratuït organitzat per la Fundació RIVUS que arriba cada any a més de 5.500 alumnes. La gran acollida i el caràcter gratuït han fet també que aquest esdevingui una oportunitat per molts alumnes de tenir contacte amb el medi natural proper.

Activitats o experiències més rellevants i agents implicats

El programa ha assajat diversos formats d'activitats com: tallers sensorials a l'aula, jocs de simulació, visites educatives a les EDAR, exposicions dinamitzades a les escoles, etc. que, adequades als nivells d'ensenyament infantil, primari i secundari, s'han anat tastant, perfeccionant i adaptant a les noves tendències educatives. Destaquem un parell de models d'activitat del programa que tenen forma de situacions d'aprenentatge:

- Sortides de camp en què els bioindicadors permeten resoldre el repte *El nostre riu presenta un bon estat ecològic?* Mostrejant macroinvertebrats i calculant un índex biòtic els alumnes poden comprovar aquest estat ecològic fent una activitat manipulativa, sorprenent i que ajuda a plantejar-se preguntes. Darrerament s'ha incorporat la possibilitat d'adaptar activitats per la descoberta del riu proper a l'escola, afavorint que la situació d'aprenentatge es pugui inserir en un projecte propi.
- Tallers com *El joc de l'aiguòmetre* que fan viure una situació de simulació als alumnes plantejant-se preguntes com *Què poden fer els ajuntaments per reduir el consum d'aigua? I els veïns i veïnes?*

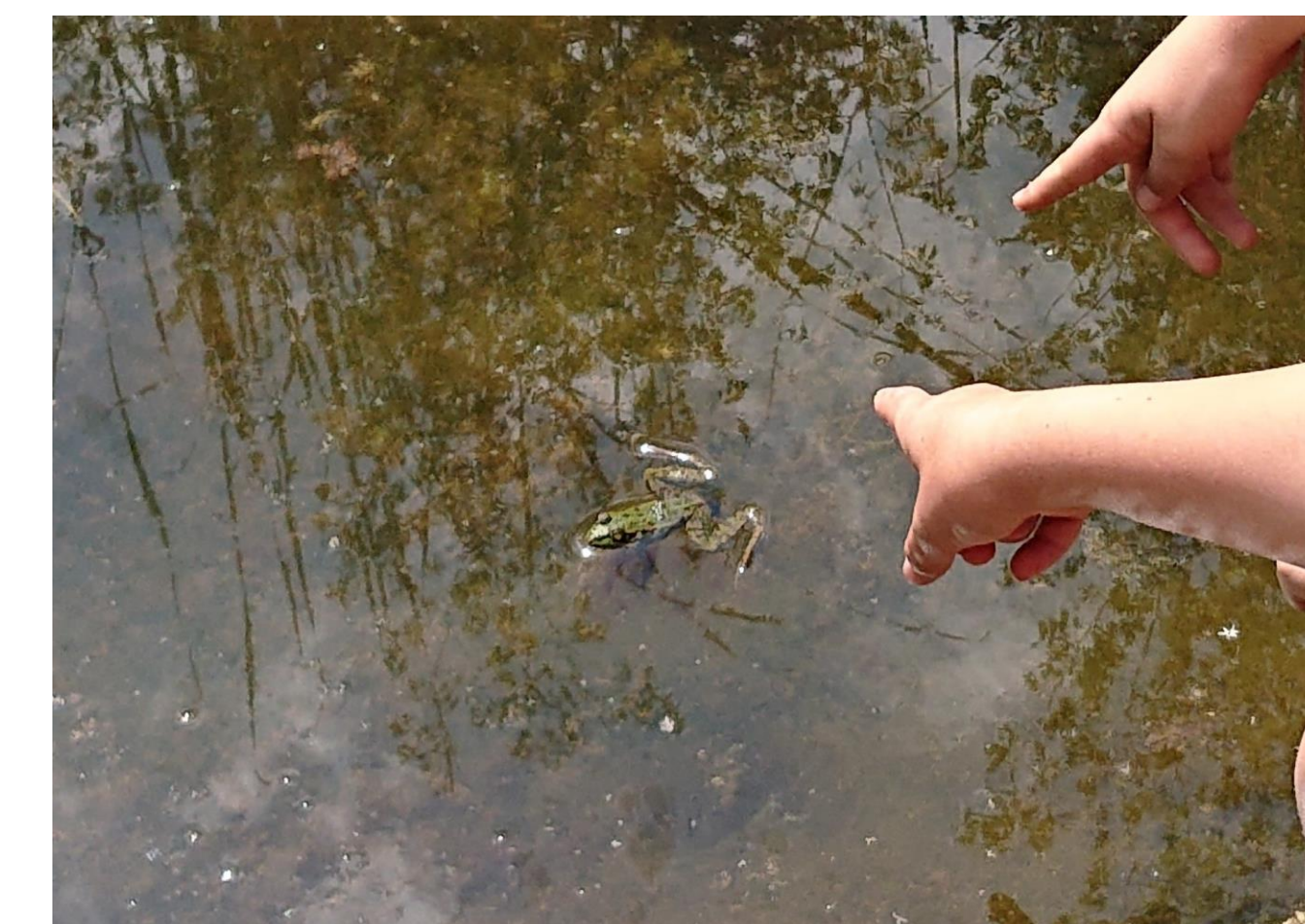
Canvis i transformacions aconseguides

Estem convençuts que els alumnes participants en el programa han provocat en molts casos un nou apropament de la família als seus rius, restablint un vincle afectiu una vegada s'ha avançat en la recuperació. I aquest vincle emocional està ajudant, sens dubte, a construir comunitat.

La filosofia que sempre ha impregnat el programa és la d'intentar aconseguir un aprenentatge significatiu i transformador a partir d'experiències sorprenents i positives. I amb el temps ha anat incorporant elements que ajuden a pensar i a adquirir competències. I que sobretot provoquen canvis d'hàbit en la vida quotidiana.

L'aplicació de protocols com els que eviten la propagació entre els amfibis de les malalties emergents han esdevingut una oportunitat per treballar que a la natura cal apropar-se sempre amb respecte.

Hem avançat en l'objectiu de la plena inclusivitat de les activitats, però encara queda molt camí per recórrer.

Conclusions

- Programes d'EA públics i gratuïts són necessaris per avançar en la justícia ecosocial, permetent a tots els alumnes gaudir d'activitats en el medi natural.
- Cal preservar les activitats de contacte directe amb el medi natural que promouen l'observació, estimulen les preguntes i animen a l'acció. Cal que el programa s'adapti per superar les dificultats que imposa el canvi climàtic sobre les activitats als rius però cal estar convençuts que aquestes són part de la solució.
- Cal que ens plantejem amb més intensitat reptes urgents com la reducció del consum d'aigua o la problemàtica de les espècies invasores i l'amenaça per a la biodiversitat.

Referències

SCEA, Societat Catalana d'Educació Ambiental. *3,2,1...Acció! Guia de criteris de qualitat en programes i campanyes d'educació ambiental.*

Diputació de Barcelona. *Educació Ambiental D'on venim? Cap a on anem?* Col·lecció Estudis, 2017.

Amb el suport de:

